

GORSKA

1991.
1995.

GALERIJA LIKOVNIH UMJETNOSTI - OSIJEK, OŽUJAK 1996.

GALERIJA GRADA KRAPINE - KRAPINA, TRAVANJ 1996.

GALERIJA FORUM - ZAGREB, SVIBANJ 1996.

GALERIJA ŠPORER - OPATIJA, LIPANJ 1996.

GLAGOLJAŠKE CRIKVICE

MIRJANA MARUŠIĆ-GORSKA

Mirjana Marušić-Gorska (r. Ružić) rođena 1949. godine u Ravnoj Gori u Gorskom kotaru. Završila Pedagošku gimnaziju u Rijeci 1968., a 1970. godine diplomirala na Pedagoškoj akademiji u Rijeci, odsjek likovnih umjetnosti, kod prof. A. Hallera.

Tijekom studija učila kod istaknutih likovnih stručnjaka: Zdenka Balabanića, Antona Depopea, Ante Kostovića, Slavka Grčka i Radmile Malejčić.

U svom radnom vijeku radila neko vrijeme kao nastavnik likovne kulture i aranžer-dekorater. Od 1990. godine isključivo se bavi slikanjem.

Do sada ostvarila devetnaest samostalnih i više skupnih izložbi. Izlagala cikluse: "Maslina" (ulje), "Čez šumo vodi mali pot" (akvareli), "Glagoljaške crikvice" (pasteli), "U početku bi maslina" (pasteli) i "San o zavičaju" (pasteli).

Član je HDLU Rijeka.

Živi i radi u Rijeci, Ciottina 20

Tel: (051) 214-717

Tematski specifičan i likovno objedinjen u jedinstvenu cjelinu, posljednji ciklus slika Mirjane Gorske Marušić posvećen je jednoj temi: starim hrvatskim crkvicama. Motivi su različiti, ali je zato odabir motiva vođen istim unutrašnjim osjećajem naklonosti prema simbolima glagoljaških crikvica kao što su: jednostavnost, skromnost, postojanost i onaj najbitniji i neizostavni - simbol vjere. Krajputaši i crkvice u Ninu, Brseču, Lovranu, Gorskom kotaru, samo su neki iz čitavog niza ovih zdanja prošlosti koja se pred nas vraćaju iz magličastih sjećanja na protekla vremena. Njihova dugovječnost i postojanost, trajanje u vremenu i prostoru poistovjećeni su s vječnim i nepresušnim izvorom vjere kao životne duhovne snage.

Nenamelljivost i suzdržanost načina na koji ih autorica prikazuje, izraz su njenog doživljaja i impresije koju nosi u sebi. Ugođaj i sveopći dojam ove izložbe kao da je isprepletan paučinstim velom prođuhovljenosti gdje je granica između realnog i imaginarnog teško prepoznatljiva. Težina realnosti motiva preobražena je u lakoću prikaza: u privid stvarnosti čiji se obrisi tek daju naslutiti u sfumatu svjetlosti i sjena.

Ovaj opći dojam kao posljedica jedinstvenog odnosa prema sadržaju tj. temi ciklusa, sadrži međutim mnoštvo različitosti u svakom pojedinačnom slučaju.

Statičnost, koja je na prvi pogled uočljiva na pojedinim slikama, kao da je određena definitivnošću ovozemaljske realnosti, dok nas atmosfera drugih radova može ponijeti dinamičnošću prodora u dubinu ili stremljenja u vis, asocirajući nas, snagom užasavanja na slobodu i bezgraničnost duha samog.

Na sličan, dihotoman način, izražajna je i simbolika tonske palete: tamni, mistikom i magičnošću obavijeni krajputaši čiji se obrisi tek daju naslutiti tinjajućom svjetlošću iz njihove tajnovite unutrašnjosti, ili, čistom svjetlošću sazdani motivi koji snagom katedrala odišu otvorenosti i životom.

Možda bismo, čitajući simboliku pogriješili objašnjavajući je krutom dihotomijom na život i smrt, pa bi primjerenije bilo postaviti problem u onaj, često neprepoznatljiv razmak između ovozemaljskog, realnog i materijalnog s jedne, i prođuhovljenog, univerzalnog i prividnog s druge strane. Crkva naime, u svojoj generalnoj simbolici sadrži i jednu i drugu dihotomiju. Ona je, zapravo spoj: spoj profanog i svetog, materijalnog i duhovnog, ovozemaljske stvarnosti i onoga što nam često pruža najveću nadu - vjere. Tu, trajno nošenu spoznajom u sebi, Mirjana Gorska Marušić uspjela je, punim intenzitetom osjećaja i likovnog umijeća, ovom izložbom objediniti.

Jolanda Todorović

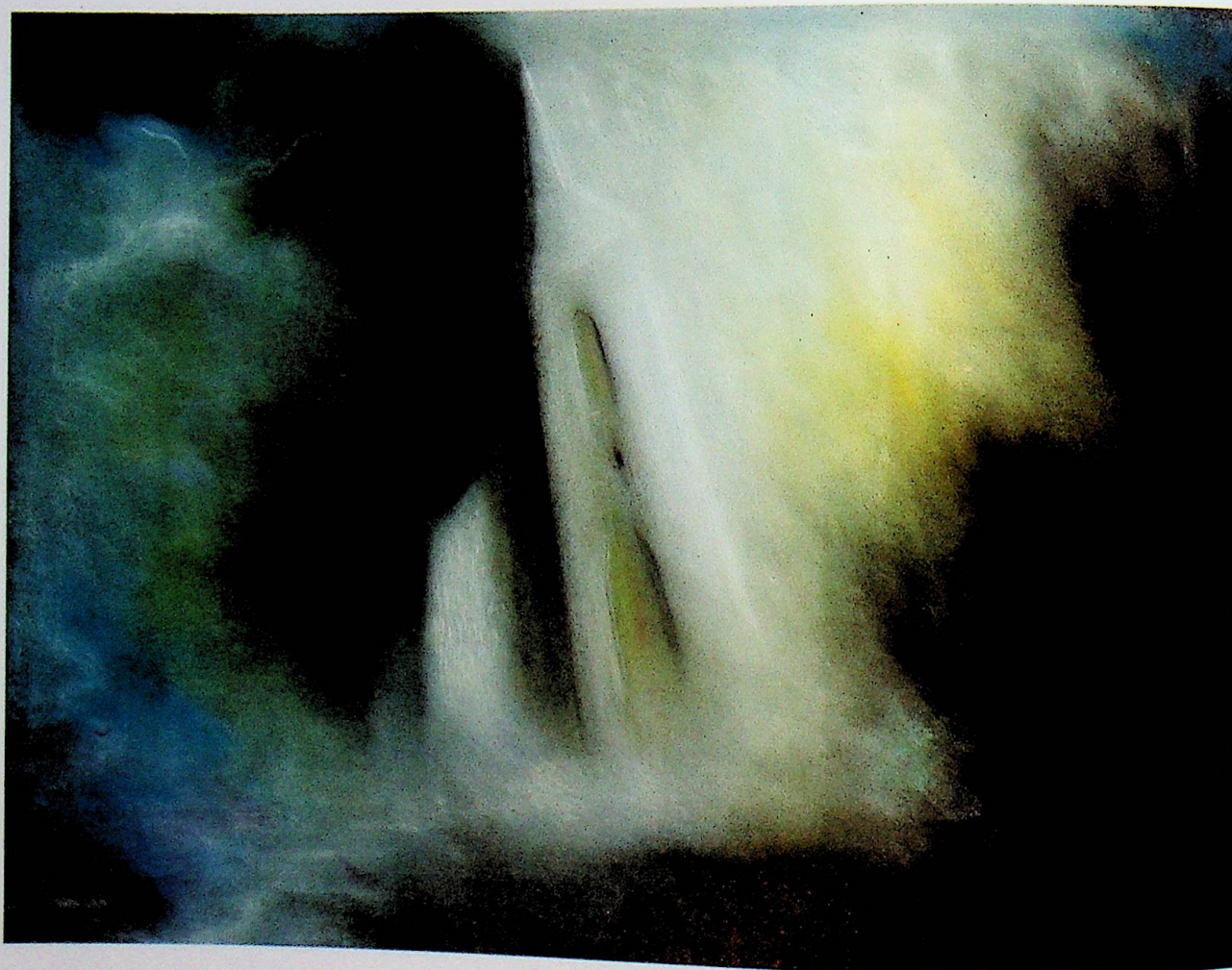
BRAC, (suhi pastel 65x50)

RIJEKA, (suhi pastel 65x50)

RAVNA GORA, (suhi pastel 65x50)

LOVRAN, (suhi pastel 65x50)

NIN, (suhi pastel 65x50)

ŠKRIP (Brač), (suhi pastel 65x50)

U POČETKU BI MASLINA

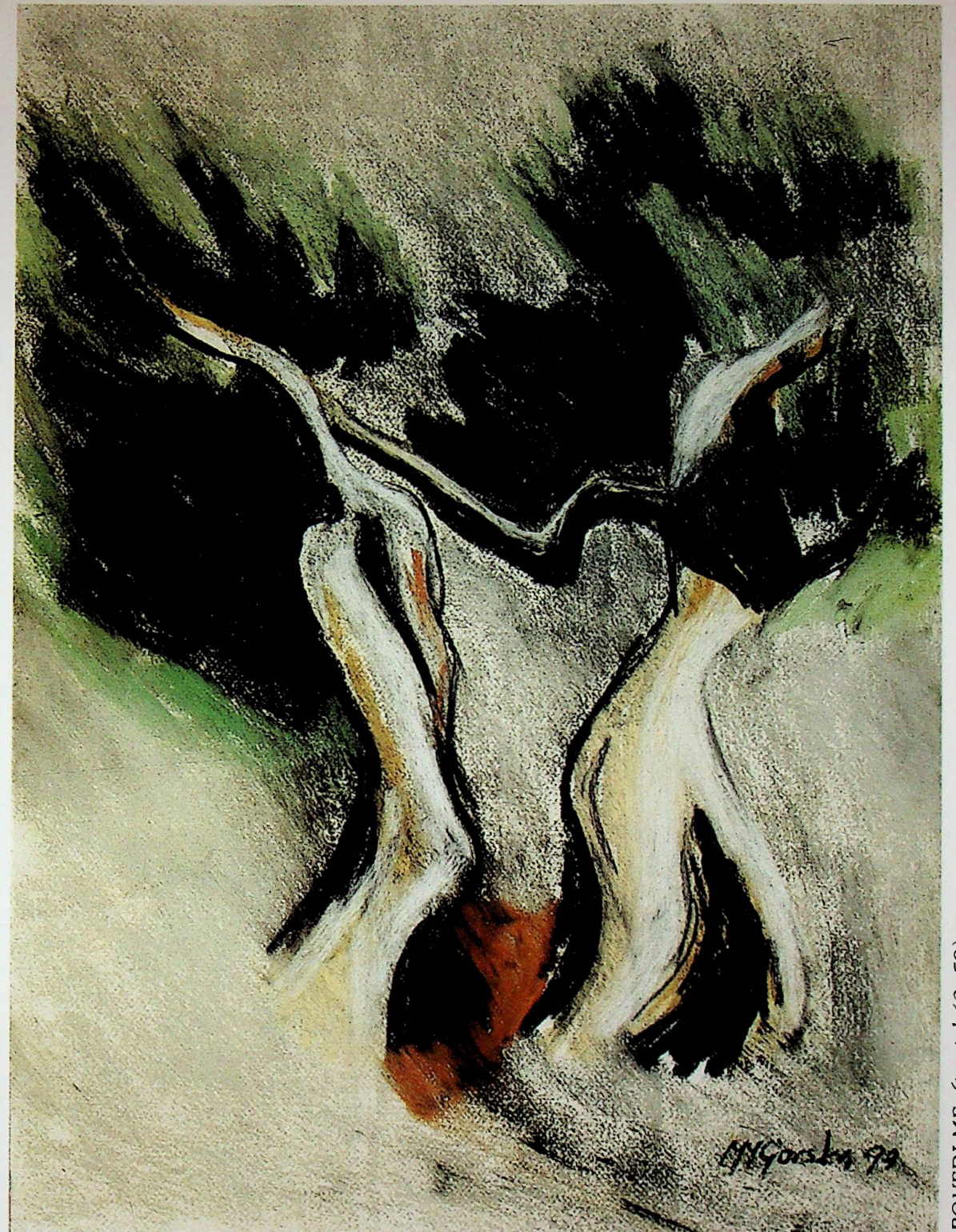
Već time što je vlastitom imenu pridodala atribut kraja iz kojeg potječe - nadovezujući se donekle na postupak Ivana Gorana Kovačića koji se sam kreativno okrstio Goranom - Mirjana Marušić pokazuje usku vezanost sa zavičajem i neizbježnu ukorijenjenost u zbiljskom krajoliku. Istina je da je životno i radno Gorska iz svojih šumovitih kotara, baš kao i one ptičice iz popijevke, sišla na more, no pritom nije prestala biti Gorankom i nije zaboravila mnoga svojstva ambijenta koji ju je odnjihao. Dapače, samo je proširila postojeće raspone i prvom zavičaju pridodala još i drugi, stečeni i ljubavlju potvrđeni duhovni zavičaj. Posvojeno iskustvo primorja i Krasa, međutim, organski je dogradila na podlogu izvornih i iskonskih viđenja, a stanovitu jedinstvenost jamči joj ionako svjetlost mediteranskog podneblja.

U prethodećem ciklusu Mirjana Marušić se zdušno posvetila motivici malih, starih, prisnih (hrvatskih i "glagoljaških") crkvice. Pritom ih doista nije opisivala ili preslikavala već kao da je željela uhvatiti emanacije stoljetnoga trajanja, fiksirati auru njihova djelovanja, označiti svjetlost koja je pak najbliža slutnji svetosti. Više od materije, stoga, zanimao ju je duh spomenika, a od užega zavičaja i najbližih sredina postupno je došla do širih obzorja i amblematičnih znakova iz gotovo čitave domovine. To je bio i njezin odgovor na divljaštvo i barbarstvo koje je bijesnilo Hrvatskom, a svojim je kreativnim svjedočanstvom potvrđivala nacionalni i civilizacijski identitet što ga je agresor upravo želio uništiti i zatrijeti.

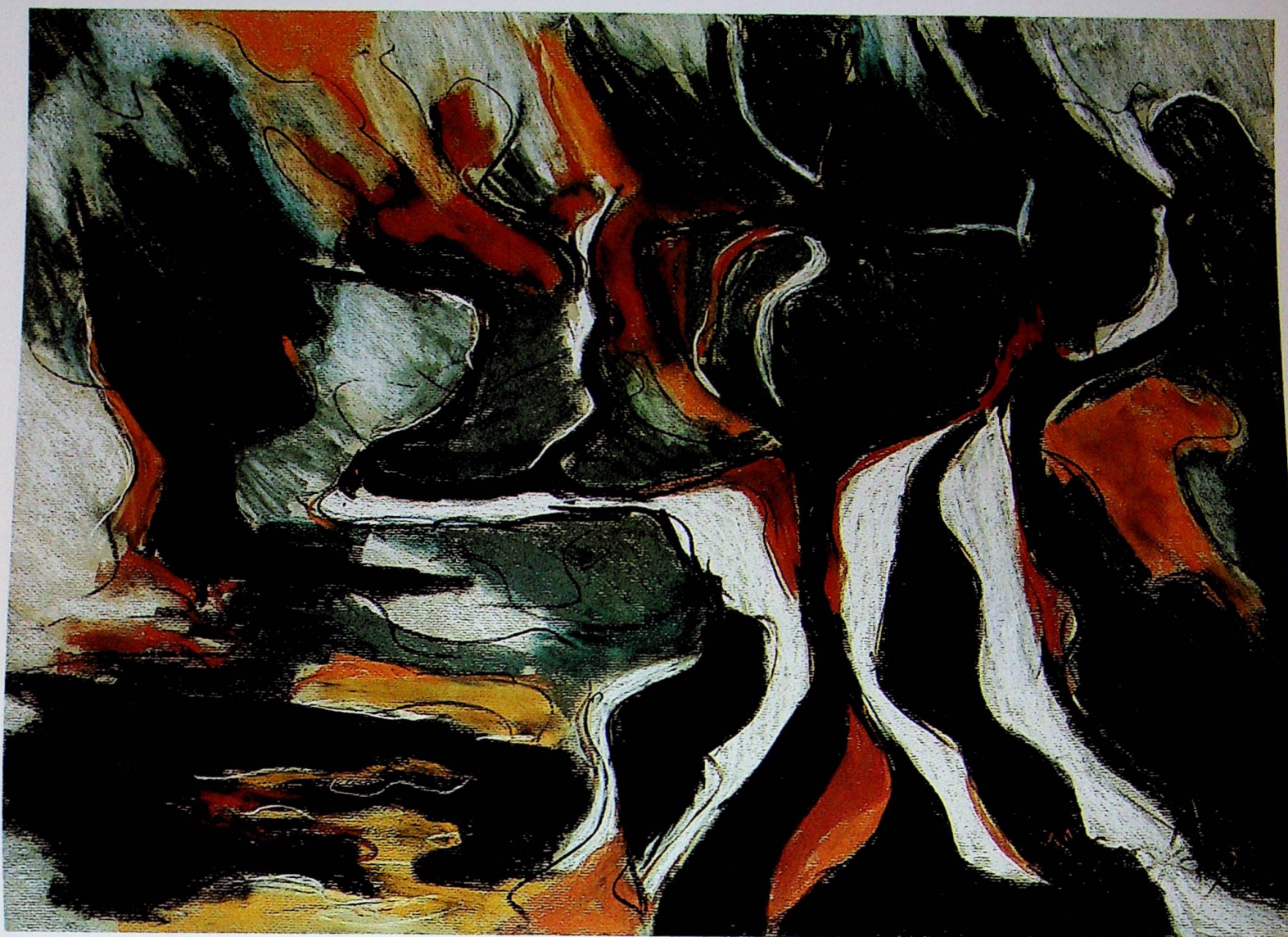
U novom, najaktuelnijem ciklusu Gorska kao da nastoji započeti gotovo iz suprotnih premisa, s druge strane, s naličja. Naime, umjesto spiritualne game i krajnje suzdržana rukopisa arhitektonske kristalizacije starih crkvice sada su je privukle žestoke, kontrastne boje i temperamentna gesta emocionalnog razdavanja. U tu je svrhu našla odgovarajući ikonografski poticaj u motivu kurgavih i čvornatih maslina. Kao da joj nije bilo dosta, dinamičnom obliku gusto razgranatih stabala pridodala je još antropomorfna svojstva, poistovjetila koru s puti a krakove grana produžila je u izvijene i zgrčene udove ruku, nogu, glava.

Na taj se način evidentno afektivno poistovjetila s motivom, čak unijela pretjeranu dozu empatije i neizbježnu mjeru patetike. Drastične deformacije obrisa imaju nešto baroknoga ili, bolje, manirističkoga, a sustavno ispunjavanje površina do ornamentalne zasićenosti kao da odjekuje još srednjovjekovnim "strahom od praznine". Kako bilo, s razlogom je osjetila potrebu da iskuša vlastite krajnosti, a pogotovo čežnju da izrazi onaj dio bića kojemu je dosad, suzdržanošću i redukcijom, uskraćivala da se oglasi. Prepoznavajući u stanovitom broju radova primjerene kromatske registre i relevantne ekspresivne ("ekspresionističke") mogućnosti, pozdravljamo ovaj njezin istup, ovaj najnoviji ciklus, sa željom da ga u daljnjoj razradi još istanča i pročisti, a pritom nipošto ne izgubi zamjeran ulog energije i volje, odnosno sposobnosti istodobne identifikacije i morfološke diversifikacije.

Tonko Maroević

POVEDI ME, (pastel 42x59)

MAJKA MASLINA, (pastel 70x50)

SLUTNJA, (pastel 100x70)

SAN O ZAVIČAJU

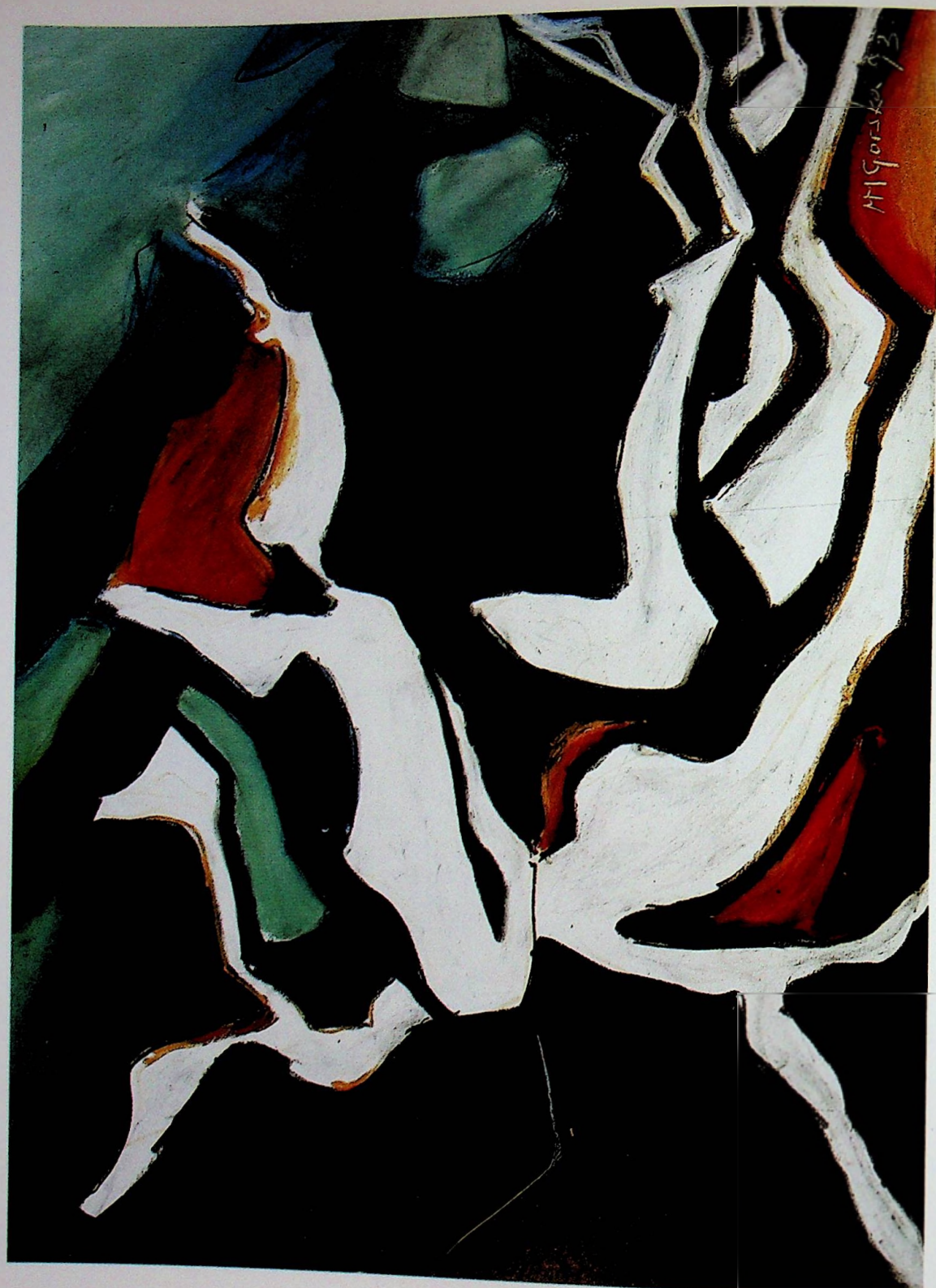
MIRJANA MARUŠIĆ-GORSKA ponavlja, priču o zavičajnosti da bi pronašla jednostavnu metaforu za tajnu prirode i ukorijenjenost u rodno tlo. Preslikava u sebi i za sebe tihost crnogoričnih šuma, hladnoću obzorja, nedokučivost vijugavih puteva, požar zemlje i neba, ali tako da slikanje prirode ne bude ponavljanje, nego ponovno stvaranje stvarnosti, ne kao činjenica, nego kao poticaj koji proizlazi iz čulnog. Nižu se prizori goranskog podneblja u koje utiskuje svoje uzbuđenje, ushit i radost, koje traje kao jedino pravo ishodište svih njenih slika i kao odgovor na brojna pitanja koja postavljamo prirodi.

Od 1991.-95. predstavila se trima cjelinama relativno zaokruženim na razini motiva i slikarskog postupka. Nekadašnju lirsku cjelinu krhkih, prozračnih, često u nestvarnom svjetlu tek naslućenih crkvice, sasvim prigušenog i suzdržanog kolorita, zamijenile su slike maslina - žena s osloncem na gestu i oštar, čak agresivan crtež da bi novim radovima ušla u svijet hirovite i neočekivane igre boja.

Sve se razrješava u temi krajolika: napetost crta, ekspresivnost boja, metafizičnost prostora i ugodaja, sukob svjetlosnih vrijednosti, nostalgичna liričnost. Ovaj novi korak ujedno je i novi početak i to koloristični. Otvorena, živa, plamteća, mediteranski proživljena kromatika dramatična je kada se u motiv upliće svjetlo, ali i onda kada plošnim crveno-bijelim ili crveno-crnim dijalozima gradi široke, gotovo duhovne prostore te pokreće i potpuno statična polja. Crta je najčešće u ulozi naglašavanja obrisa, no ovaj put Gorska doista slika bojom koja postaje jedini nositelj senzacije. A u nastojanju da motiv pretvori u unutrašnju viziju i novu kvalitetu, upravo bojom, ne oblikom, nadilazi stvarnost. Najvažnija joj je pritom logika odnosa koja relativizira realni predložak i pozornost usmjerava na osobni svijet i na slikarski govor. Njezina imaginacija otvara se u prostorima goranskog kraja, raste na sjećanjima i dodirima, postaje sve hrabrija. Zanos bojama sve više poprima obilježje igre, a visoki tonovi kromatike prizivaju opasnost od dekoracije.

Usprkos tome što ovom cjelinom Gorska čini naoko radikalni zaokret, nameće se zaključak o stanovitoj sintezi stvaralačkih iskustava i suvremenih htijenja, o sabiranju likovnih saznanja i prezentiranju dosega. Ostaje vjerna pastelu, zadržava lirski odnos prema motivu, zastaje ponegdje u svom konceptu, ali postiže sugestivne dojmove.

Branka Arb

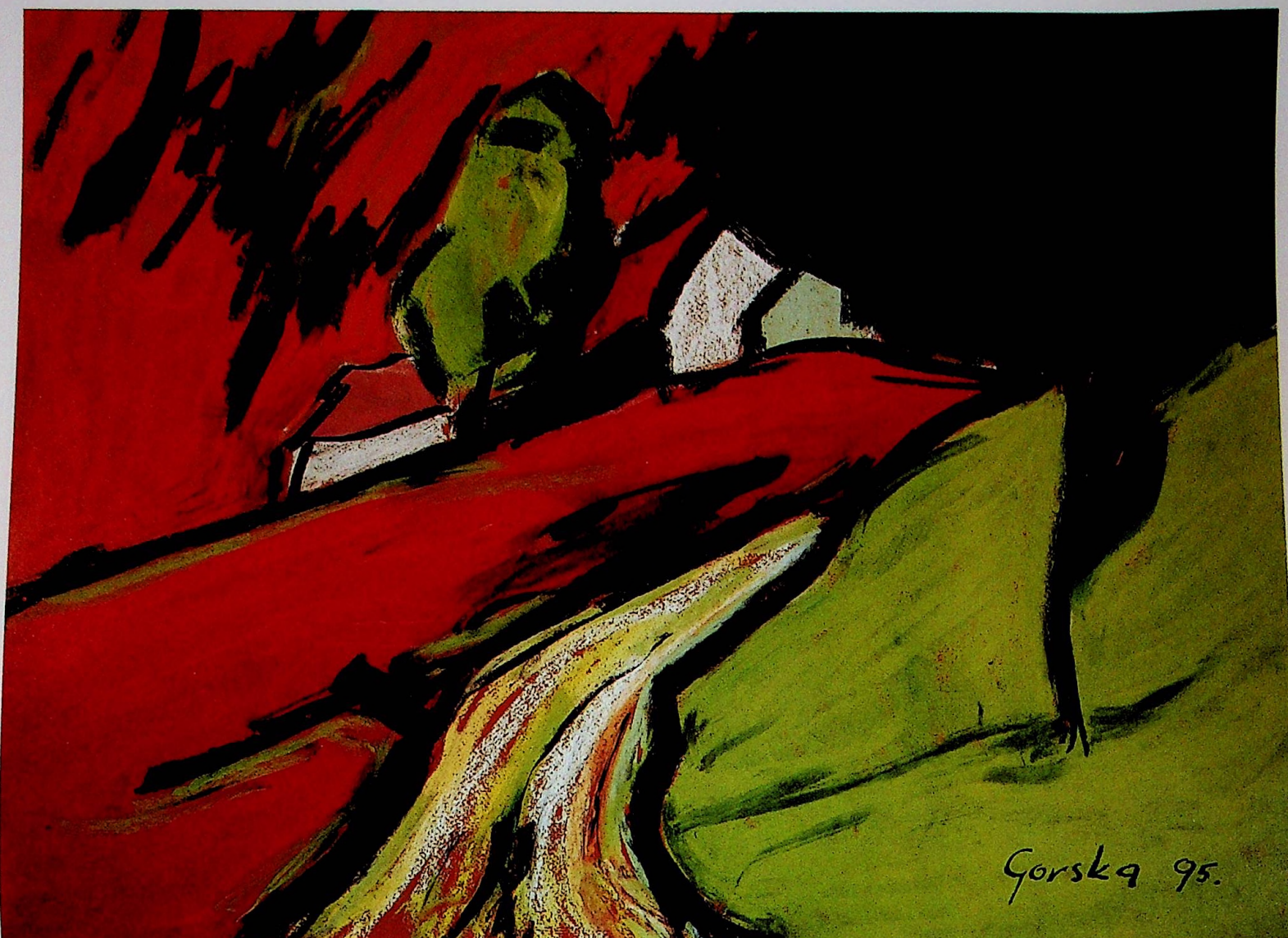
ZAGRLJAJ, (pastel 100x70)

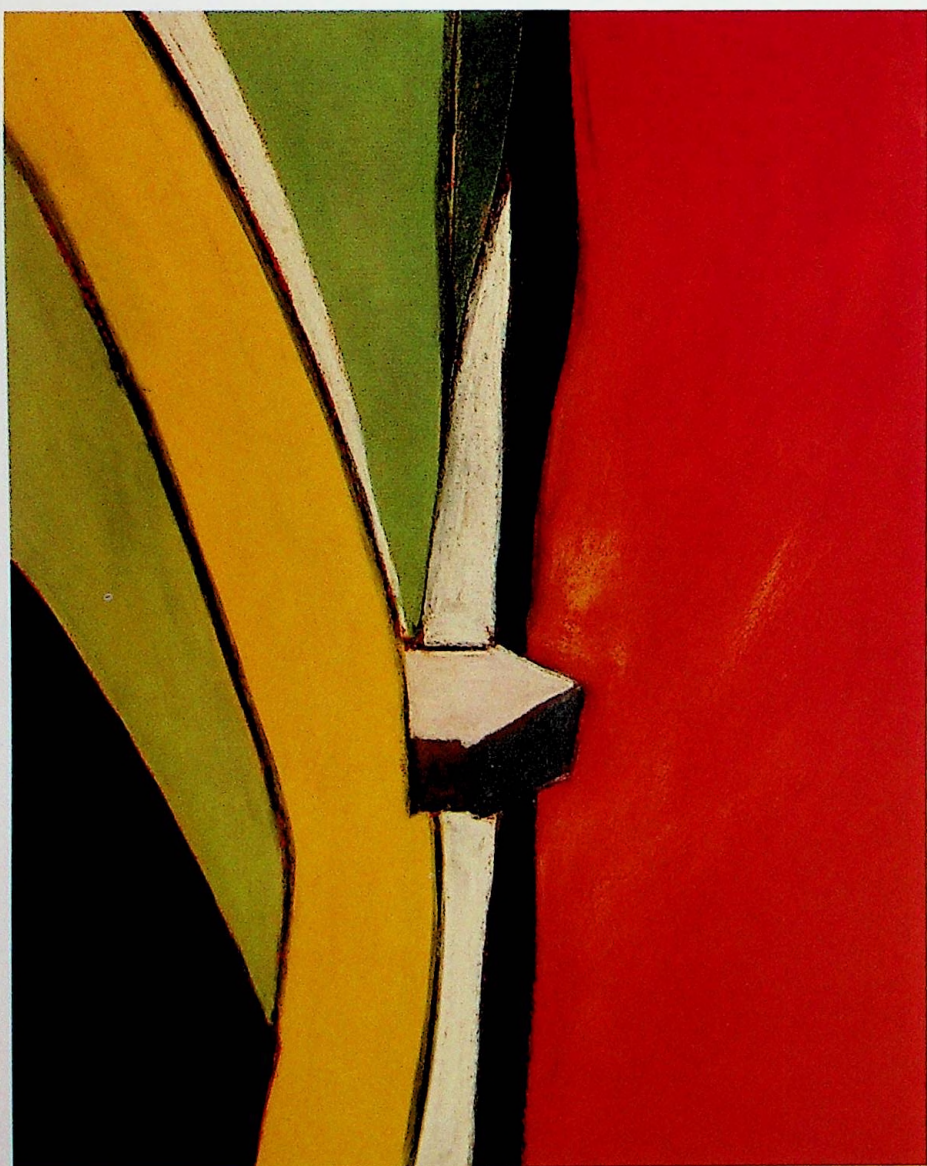
4. KOLOVOZA 1995. II., (subi pastel 65x50)

4. KOLOVOZA 1995. I., (subi pastel 65x50)

OLUJNA (subi pastel 65x50 cm)

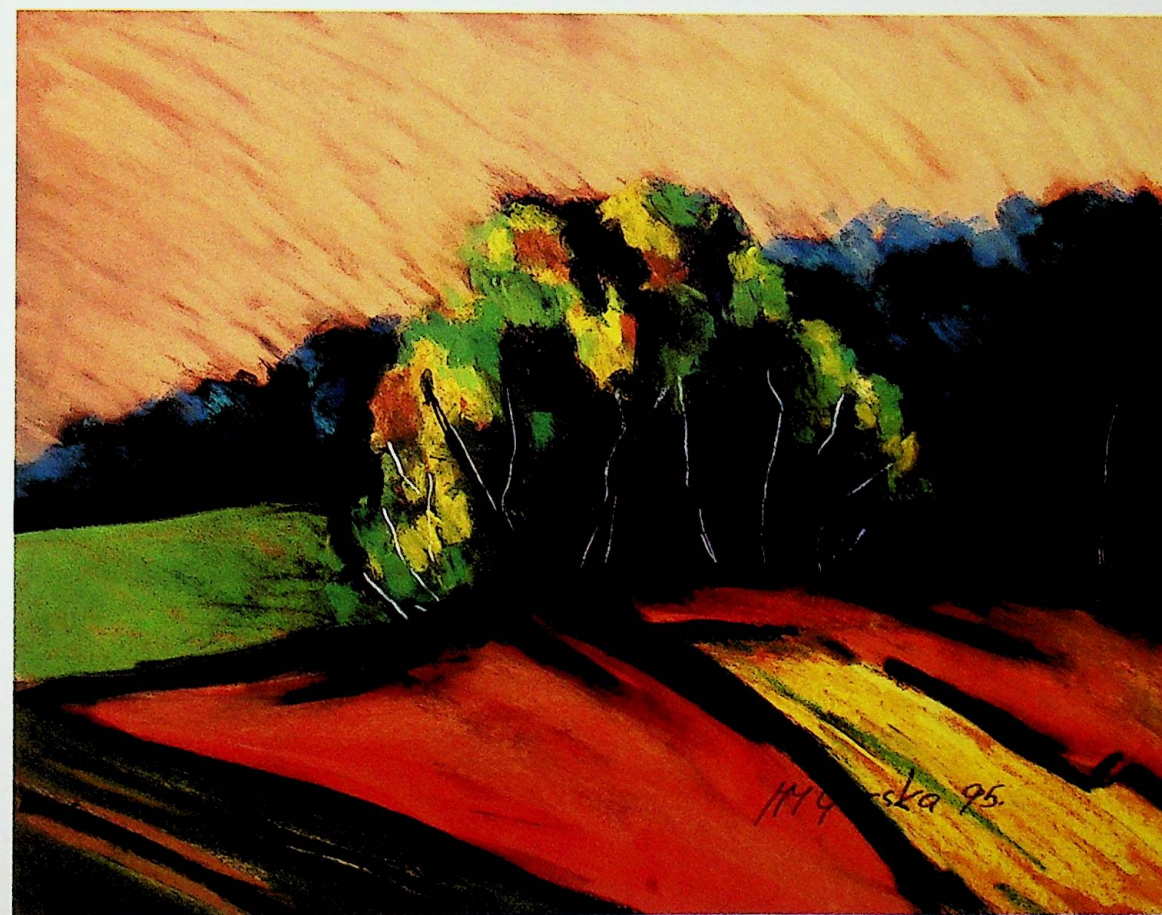

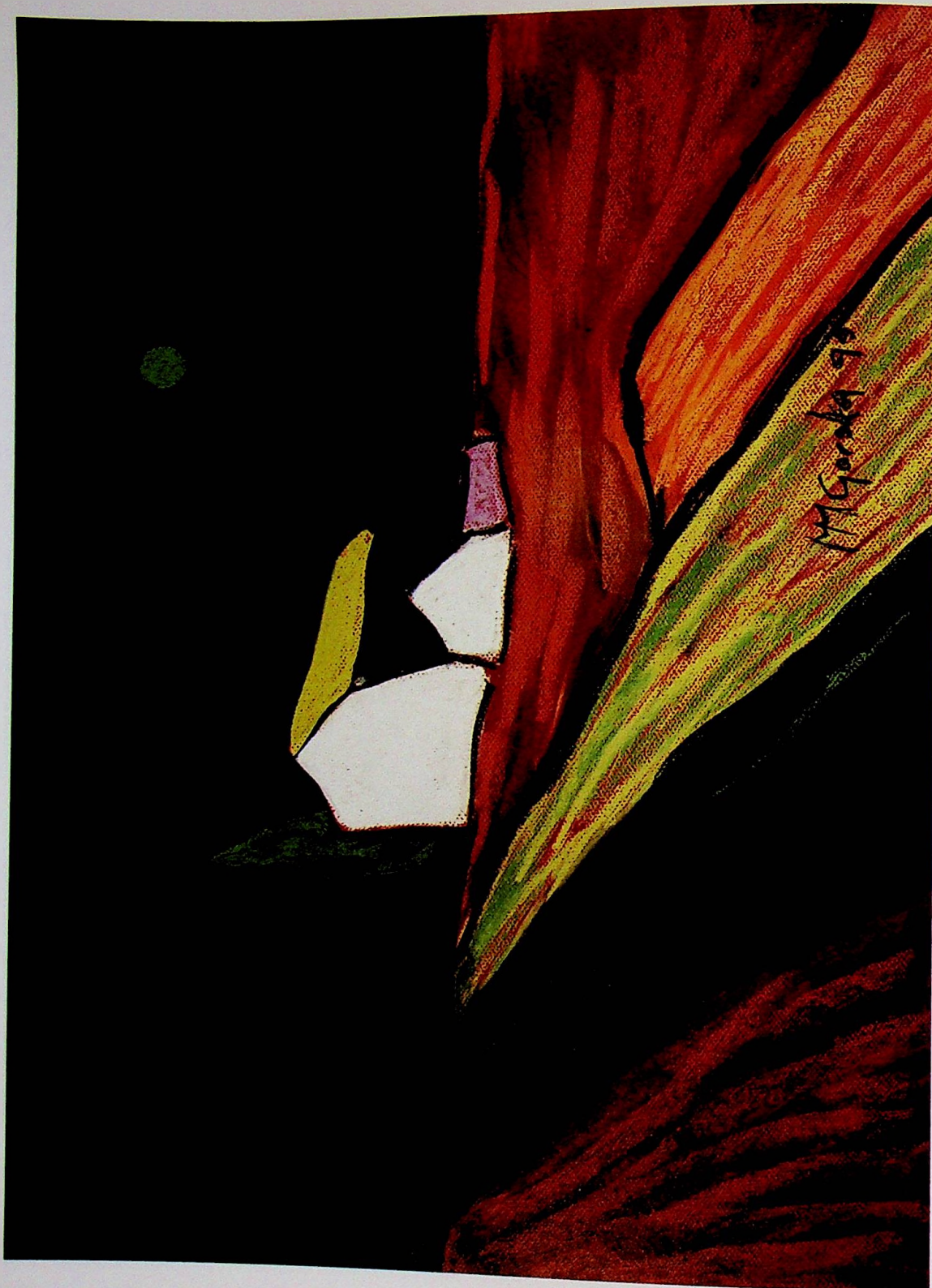
GORANSKI STEČAK, (subi pastel 65x50)

ZALJUBLJENA STABLA, (suhi pastel 65x50)

SAN O ZAVIČAJU, (suhi pastel 65x50)

ZELENA LUNA (subi pastel 65x50 cm)

SPOMENIK, (subi pastel 65x50)

ŠUMSKI BLJESAK, (subi pastel 65x50)

VATRENI VIHOR, (subi pastel 65x50)

PRED GRANICU, (subi pastel 65x50)

BOŽJI SAG, (subi pastel 65x50)

CRVENE KUĆE, (suhi pastel 65x50)

PUHOV GAJ, (suhi pastel 65x50)

UTVARA, (suhi pastel 50x33)

SELO DUHOVA, (suhi pastel 50x33)

SAMOSTALNE IZLOŽBE

1985. Grosuplje
Ljubljana
Delnice
1986. Delnice
1987. Lukovdol ("Goranovo proljeće")
Vrbovsko
1988. Crikvenica (gal. na otvorenom "Toš")
1990. Crikvenica (Thalassotherapia)
1991. Rijeka (Mali salon)
Stuttgart
1993. Ravna Gora (Dom kulture)
Sa festivalom "Stepinčeva Katedrala" u Frankfurtu, Düsseldorfu, Berlinu i Ludwigsburgu
Zagreb (crkva Sv. Katarine)
1994. Rijeka (Mali salon)
Pula (gal. "Vincent iz Kastva")
Split (Umjetnički salon HDLU)
Zagreb (gal. "Gundulić")
1995. Ravna Gora (Dom kulture)
Rijeka (gal. "Juraj Klović")
1996. Osijek (Galerija likovnih umjetnosti)
Krapina (Galerija grada Krapine)
Zagreb (Galerija Forum)
Opatija (Galerija Šporer)

SKUPNE IZLOŽBE

Od 1985. godine izlagala je na više skupnih izložbi u slijedećim gradovima: Ravna Gora, Delnice, Zagreb, Varaždin, Split, Sisak, Lukovdol, Ljubljana, Grosuplje, Volosko, Opatija, Rijeka, Rim.

Najiskrenije se zahvaljujem na pomoći:

ŽUPANIJA PRIMORSKO-GORANSKA
EKA-ART Ilirska Bistrica
JADROLINIJA Rijeka
DELTA Rijeka
RADIN Ravna Gora
RADIN-LAM Ravna Gora
HRVATSKE ŠUME - ŠUMARIJA GEROVO
NACIONALNI PARK RISNJAK
FLORIJEAN C. Rijeka
STAKLOOPREMA Rijeka
Foto-KURTI

Izdavač: HDLUR - Mirjana Marušić Gorska
Predgovori: prof. Jolanda Todorović
dr. Tonko Maroević
prof. Branka Arh
Odabir slika: autor
Fotografija: Istog Žorž
Dizajn i fotoliti: Eka-art, Ilirska Bistrica
Tisak: Tiskara Rijeka d.d., Rijeka
Slog: Welt d.o.o., Rijeka
Dokumentacija: Ivan Marušić
Naklada: 2300
Godište: ožujak 1996.

GORKA